

apostrof bleempje

*Maar daar sloeg de motor af. Vloekend, biddend en
machteloos kon ik nog net de vluchtstrook
bereiken – Renate Dorrestein*

© 2018 Theo Bennes
Concept, vormgeving en tekstopmaak © Theo Bennes
Foto auteur © 2018 Ilona Flokstra, *Memories 4 U*

Een *Theo Promotor* productie
www.theobennes.nl

Dingen beheersen mij. Lamleendig hangt mijn lijf achterover in mijn bureaustoel, mijn ogen gesloten. Dayna Kurtz zingt *Nola*. Tranen kondigen zich aan. Ik doe geen moeite om ze tegen te houden. Het gaat al een week of wat niet heel goed met me. De clichés van de zenuwen en beklemming en molshopen die in mijn ogen bergen zijn. Ik zie op tegen de kleinste dingetjes. Burn-out? Nou, dat nog niet echt, maar... Laten we zeggen dat de vlam van de lucifer op het punt staat om mijn vingertoppen te schroeien. 'Please take me in your scented arms...' Daar zijn de tranen.

Die Volkswagen die we vorig jaar kochten, eind juli, weet u het nog? Die mooie rode Touran? Die is wijlen. Het begon eind april met een kapotte koppelingcilinder. ('Maar beste garagehouder, toen wij de auto van u kochten is toch de complete koppeling vervangen? Dan mag dit toch niet nu al...') 'Nee meneer, daarin vergist u zich. Dit staat daar dus volkomen los van.') Toen heb ik een paar dagen rondgereden met een wagen die ik om de vijf minuten aan de kant moest zetten om het koppelingspedaal na twintig keer pompend intrappen weer zover omhoog te krijgen dat ik weer kon koppelen. Dwanghandelingen die je vertrouwen in je auto – zeker in het huidige drukke en jachtig jakkerende stadverkeer – geenszins ten goede komen. Afijn, die kapotte cilinder laten vervangen: reparatie van 240 euro. En met gepast wantrouwen ga je weer met je gerepareerde auto op pad.

Nog geen week later stond ik opnieuw aan de kant. 'Zo te zien hebt u bezoek gehad' zei de monteur toen hij onder de motorkap keek. Ik keek hem onbegrijpend aan. 'Steenmarters' legde hij uit. Het leek er volgens hem op dat er was geknaagd aan de bekabeling van de motor. Maar ze zouden er morgen in de werkplaats naar kijken. Toen hij de volgende ochtend belde om te vertellen wat er aan de auto mankeerde, bleek er echter geen sprake van een marter. Defecte

druksensor en brandstofpomp. ‘Houdt u maar rekening met een kleine 700 euro, dan kan het in ieder geval niet tegenvallen.’ Het was 4 mei. Die avond overleed Renate Dorrestein.

Bovendien hoorde ik onder de motorkap (maar het geluid kon ook heel goed van verder onderin de wagen komen) bij het optrekken al weken kort een alarmerend, metalig soort gerammel en geklepper, wat best wel eens de nokkenas kon zijn of een zuigerveer of de katalysator of een ander onderdeel waarvan ik de naam uitspreek zonder te weten wat het behoort te doen, wat betekende dat ik onvermijdelijk afstevende op – verrassingen in het verschiet! – weer een peperdure ramp, als ik althans gevoelig zou zijn voor alle bangmakerij die op mij werd afgevuurd tijdens mijn nachtelijke zoektochten in het Land van Google, en dat ben ik, dat heb ik mijzelf inmiddels aangeleerd.

Ik heb de auto uiteindelijk twee weken bij de garage laten staan, we konden met de beste wil van de wereld niet beslissen wat we moesten doen, laten repareren of afscheid nemen. Gaandeweg ging het met mij steeds minder goed. Mijn gemoedsrust nam af, de spanning evenredig toe. Ik dacht de hele dag aan niets anders dan De Toestand. Dingen beheersen mij.

De leenauto waar ik tijdelijk in mocht rijden, was een aircoloze VW Caddy – in een paar van de warmste zweetweken van het voorjaar. Maar goed, die auto rééd tenminste, wat meer was dan ik van mijn eigen Volkswagen kon zeggen.

Toen ik de showroom binnenliep, zag ik de autoverkoper achter zijn bureau zitten. Ik groette hem, vloekte hardop en nam tegenover hem plaats. De man keek me ongemakkelijk aan. Ik zei meteen dat ik me niet nog meer reparatiekosten kon veroorloven, maar vooral dat ik de auto ondertussen niet meer vertrouwde. Hij zei dat hij zich dat goed voor kon stellen, wat heel aardig was, maar ik had er natuurlijk geen flikker aan. Een oplossing, die had ik nodig. Ik kon overigens merken dat hij zich oprecht opgelaten voelde met de situatie; laten we voor de loop van dit verhaal dus maar aannemen dat er ook eerlijke autoverkopers bestaan. Hij kwam met een voorstel: hij had een handelaar gesproken die de wagen wel wilde kopen, maar ik

moest er rekening mee houden dat die een bedrag had geboden dat nog geen 30% was van wat ik er krap negen maanden geleden zelf voor had betaald.

Zienderogen voelde ik mijn bezit devalueren. Sorry, schrijf ik nou 'voelde'? Welnee, niks geen gevoel, de waarde van mijn auto stortte écht met een klap omlaag. Jammer voor u, meneer Bennes, er is even iets misgegaan; gaat u nu maar fijn op de blaren zitten, dat lijkt ons het beste. U hebt er hard voor gewerkt, maar uw geld bent u mooi kwijt. Allerlei creatieve en alternatieve rekensommetjes schoten door mijn hoofd, die echter stuk voor stuk in mijn nadeel uitvielen. Ik zette mezelf en mijn portemonnee schrap.

'Nou heb ik toevallig afgelopen week een auto binnengekregen waar ik misschien wel wat mee kan' vervolgde de autoverkoper. Het ging om een zwarte Renault Mégane, een stationcar, die wel het dubbele moest kosten van wat ik nu voor mijn kreupele Touran zou krijgen, maar hij was twee jaar jonger en had een kwart minder kilometers op de teller.

Ik zei nors dat ik daar geen geld voor had. 'Het moet onderhand verdomme ook een keer klaar zijn.'

Hij trok een ernstig gezicht en begon te rekenen. Mijn hart galoppeerde rondjes door mijn maag. Toen hij klaar was, zei hij: 'Ik wil het graag nu oplossen. Ik ben bereid om op deze wagen wat te laten vallen.' Dan moest ik wel 500 euro bijbetalen, maar dan hadden we een deal. Uiteraard heb ik nog geprobeerd af te dingen, maakt u zich geen zorgen, ik keek er zelfs boos bij, maar dat had geen zin. Hij verdedigde zijn calculatie en zei dat hij geen speelruimte meer had en de opmerking 'schone lei' viel nog, ik geloof dat ik dat zei.

Het was niet een auto die ik onder normale omstandigheden zou hebben uitgekozen, maar het leek me in dit geval de beste oplossing. En aan de andere kant: waarom niet weer een keer een Renault? Mijn eerste auto (van de zaak) in 1979 was een Renault 12. Daarna heb ik nog een poos in een Renault 16 gereden, zo'n soepel geveerd slagschip met stuurversnelling. Heerlijke voiture. Stond ik daar trouwens niet tamelijk vaak mee bij de garage? Ik weet het niet goed meer, auto van de zaak hè, dan maak je je daar niet echt druk om. Maar ergens, diep in mijn achterhoofd... Ik twijfel.

Stop! Hoogste tijd voor een luchtig tussendoortje. Al dat gesomber. Er gebeurden heus ook leuke dingen.

We liepen in het park, mijn kleinzoon en ik. Een grote kraai wandelde achter een boom vandaan en stak brutaal pal voor ons langs het voetpad over.

Toen zei de jongen: ‘Ga aan de kant, eend!’

Elton, mijn dippertjedappere kleinzoon van drieënhalf. Ik vroeg hem of hij wat wou drinken. Ja, dat wilde hij wel. ‘In een glaas’ zei hij. Ik moet bekennen dat ik dat wel logisch vind klinken. Een groot glaasje is een glaas – waarom ook niet? Al die dwaze vervoegingen die onze taal kent, ze maken het immers alleen maar lastig. Ik heb er dan ook niet zo’n moeite mee als een kind het heeft over ‘gekoopt’ of ‘gekrijgt’, dat begrijp ik best. Maar we blijven ze natuurlijk wel corrigeren.

Laatst had ik een ijsklontje in zijn ranja gedaan. Omdat het buiten warm was. Dat vond ie lekker. Dus zei hij nu: ‘Weer met een waterklontje, opa.’

Zo. Terug naar de zwaarmoed dan maar weer.

Ik heb de auto op een zaterdagmorgen opgehaald. Nog diezelfde avond begon hij in te houden, net of hij na het schakelen telkens niet goed op gang kon komen. Zondagmorgen ben ik er nog mee naar de kerk gereden, maar de rit verliep ratelend en bokkend. En met de zenuwen in mijn lijf, u kent mij inmiddels. Het was het Pinksterweekend, dus ik kon niet eerder dan dinsdag de garage bellen. Ik klonk niet blij toen ik vertelde wat er aan de hand was. De autoverkoper evenmin. ‘Breng hem maar.’

Kijk, het euvel werd kosteloos verholpen – vanzelfsprekend, zou ik haast zeggen. Maar gelijk al weer dat gezeik. En de aantasting van mijn geestesrust, laat ik dat hier nadrukkelijk vermelden, want dat gebeurde wel. Meteen, zelfs. Dingen beheersen mij. ‘Was jouw Pinksteren ook zo kut?’ vroeg ik aan de verkoper. Ze hadden de bobines vervangen, zei hij. Fijne start. Daarmee begon in november vorig jaar namelijk met die Touran ook het gedonder, de bobine. Dat was ook zijn eerste mankement. Déjà fucking vu.

Ik loop sindsdien voor elke rit met kloppend hart en geknoopte maag piekerend naar de auto toe. Op van de zenuwen, van tevoren al. Dat is wat deze dingen met mij doen. Is die onzekerheid waarin ik mezelf laat belanden ongefundeerd? Ja, uiteindelijk vast wel, maar ook weer niet. Want wijs door schade en schande. Elk onverwacht geluidje of rammeltje van de auto ontlokt mij een zucht en zie-je-wel-het-gaat-weer-mis, de handen knijpend in het stuur.

Het hok van de angstaas in mij staat weer wagenwijd open.

Apostrof. Alprazolam. Alcohol. Alibi. Argwaan. Ampersand. Adrenaline.

En dan dus ook gelijk weer al dat bijgeloof. Zoals voor het instappen een keer om de auto heen lopen om te kijken of je geen lekke band hebt en geen muziek aan tijdens het rijden, want dan kun je in ieder geval elk afwijkend geluidje horen, zodat je het weet als er iets mis is. Lul. Gek word ik van mezelf.

Het is als met leven: je kunt niet elk moment van elke dag stilstaan bij het feit dat je elk ogenblik kunt doodgaan. Dat je misschien iets overkomt. Je kunt onmogelijk iedere dag de hele dag bang zijn om een beroerte te krijgen of een hartaanval of een auto-ongeluk of onder een trein te komen, en toch zijn er dagen dat ik dat voortdurend doe. Ik ben er zelfs van overtuigd dat dit dwaze autotrauma in het verlengde ervan ligt, van die stervensangst. Dat ik de controle kwijtraak als er met het ding iets misgaat, en dat dan alles voorbij is. Bam. Machteloos. Een auto. Een ding! Dingen beheersen mij.

‘Waar is mijn gezond verstand, wat is met me aan de hand, ik ben bang’ zong Henny Vrienten. ‘The only thing we have to fear is fear itself’ zei Franklin D. Roosevelt. Een mens lijdt het meest door het lijden dat hij vreest. Het zal allemaal wel. Maar mij heeft het bij de kladden, ik zit gevangen in mijn zelfgeschreven rampscenario.

Voorlopig is mijn vertrouwen weg. Ik vind autorijden niet eens leuk meer.

Elton zit op de grond met autootjes te spelen. Eentje ligt op zijn kant. ‘O, is een ‘bleempje hier’ zegt hij op ernstige toon. Zijn hand stuurt een takelwagen naar de auto met het probleempje. Wat de f... Heeft

hij een gesprek van ons over onze auto opgevangen? Of zit ik mezelf nou nog meer dingen wijs te maken? Welnee, het jochie zit gewoon lief te spelen. Hij fantaseert dat iemand een probleem heeft en dat is toevallig met een auto. En dat probleem wordt opgelost. Weg ‘bleempje. En ze reden nog lang en gelukkig.

In de slotscène van de film *Casablanca* lopen kapitein Louis Renault en Rick Blaine samen het beeld uit. We horen Rick zeggen tegen Renault: ‘I think this is the beginning of a beautiful friendship.’ Ik hoop het. O, ik hoop het maar.

Titelbladcitaat: uit *Weerwater* (2015);
ik citeer o.a. uit Dayna Kurtz’ *Nola* (Dayna Kurtz, 2006)
en *Bang van Doe Maar* (Vriente/Hendriks, 1983)